

آغاز پخش

فصل جدید مستند

«دورت بگردم ایران»

ایران جزوکشورهایی است که ظرفیت‌های بسیاری برای پرداخت دارد، زیرا تمدن، فرهنگ، طبیعت، آداب و رسوم و... در ایران بیش از اندازه است و به همین دلیل سازندگان آثار نمایشی و غیرنمایشی به سراغ ظرفیت‌ها می‌روند و از آنها آثار متنوعی تولید می‌کنند.

اکنون فصل چهارم مستند «دورت بگردم ایران» پخش خود را از شبکه نهال آغاز کرد. این فصل از مستند به کارگردانی مشترک

نرسید

ساجی‌سی

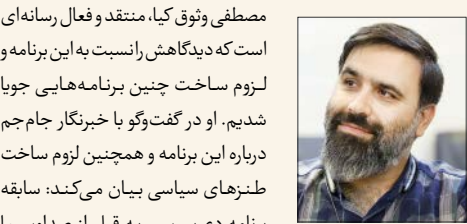
برنامه چقدر بی‌بی‌سی را رصد می‌کنید؟ تاکید می‌کنند: طبیعتا یکی از

دستورکارهای همیشگی تیم محتوا، رصد بی‌بی‌سی است اما نگاه ما صرفا انفعالی نیست، یعنی نمی‌خواهیم ببینیم بی‌بی‌سی چه گفته تا جوابش را بدهیم. گاهی اوقات رویکردت‌ها جمعی داریم و حرف‌هایی که خودمان راجع به غرب داریم و ضعف‌ها و کاستی‌هایش را در قالب بی‌بی‌سی می‌آوریم. خط حمله را قوی کرده‌ایم تا فکرت‌کنند آن طرف همه چیز گل و بلبل است. وقتی آنها به کشوری که ۴۰ سال تحت شدیدترین تحریم‌ها بوده است و کلی جنگ نظامی و اقتصادی و فرهنگی و ... به آن تحمیل شده با ابزار رسانه این‌گونه حمله می‌کنند و فشار می‌آورند، ما هم دراین جبهه نه‌تنه‌ها وظیفه دفاع داریم، بلکه گاهی باید به آنها و مبانی فکری‌شان حمله کنیم و خط درگیری را جلوتر ببریم.

صاحبی درباره این‌که انتخاب خبرها بر چه اساسی است؟ چقدر بر مبنای واقعیت پیش می‌رود یا به زبان طنز آمیخته‌اش می‌کنید و چقدر بر اساس تخیل؟ بیان می‌کنند: اغلب خبرهایی که کار می‌کنیم راست است و سوزه واقعی آن قدر داریم که نیازی به خبرسازی نباشد. البته گاهی برای بعضی از زیرنویس‌ها که نمک کار را بیشتر می‌کنند و مخاطب خیلی دوست دارد دست خودمان را باز می‌گذاریم و راحت‌تر شوخی می‌کنیم. در راستای همان رویکرد تهاجمی رسانه‌ای برخی از کاراکترها معادل شناخته‌شده‌ای ندارند تا ادبیات و لحن‌شان را به‌طور که لازم داریم بسازیم ولی محتوایی که ارائه می‌کنند کاملا منطبق بر زاویه نگاه رسانه‌های معاند است.

این کارگردان در پاسخ به این سؤال که وقتی قرار شد این برنامه را کارگردانی کنید چه ویژگی‌هایی داشت که پذیرفتید؟ و برای این‌که میزانشن‌ها به تکرار نیفتد از چه راهکارهایی بهره می‌برید؟ می‌گوید: دی‌بی‌سی اولین تجربه کارگردانی من بود و به چشم چالش آن را می‌دیدم و دوست داشتم که در آن موفق باشم و راستش اوایل‌که تهیه‌کننده پیشنهادش را داد هم می‌ترسیدم از این‌که دستم‌گل به آب بدهم و هم خیلی دوست داشتم طعم کارگردانی را بچشم. در دنیای طنز بی‌تجربه نبودم و کارم را با شعر طنز شروع کرده بودم و در مطبوعات هم طنز می‌نوشتم. یکی دو تا جایزه کشوری هم داشتم که یکی از آنها رتبه اول جشنواره

حسن حبیب‌زاده و نازنین چیت‌ساز و سردرپی مریم اوجاری تهیه شده و روزهای پنجشنبه و جمعه ساعت ۱۸ روی آنتن شبکه نهال می‌رود. دورت بگردم ایران به تهیه‌کنندگی حسن حبیب‌زاده یک رئالیته‌شوی سفری - خانوادگی است که در هرفصل با همراه کردن دو خانواده و فرزندان‌شان، قصد دارد تا علاوه بر به نمایش گذاشتن شهرها و مناطق جذاب ایران، سفرها را از زاویه نگاه کودکان روایت کند.

دست‌فرومن تازه

مصطفی وثوق کیا، منتقد و فعال رسانه‌ای است که دیدگاهش رانسبت به این برنامه و لزوم ساخت چنین برنامه‌هایی جویا شدیم. او در گفت‌وگو با خبرنگار جام‌جم درباره این برنامه و همچنین لزوم ساخت طنزهای سیاسی بیان می‌کنند: سابقه برنامه دی‌بی‌سی به قبل از صداوسیما برمی‌گردد. ابتدا در فضای مجازی تعدادی از بچه‌هاکه عموما اهل مشهد بودند، گرد هم آمدند و شروع به فعالیت کردند. برنامه آنها دیده شد اما محدود به فضای مجازی بود. خلافت خوبی به خرج دادند که تا امروز ادامه دارد. مثلاعنوانی‌که برای برنامه استفاده کردند، وام‌گرفته از شخصیت دبیی در مجموعه کلاه قرمزی است. همچنین خلایقت‌شان در بهره بردن از المان‌های بخش خبری شبکه بی‌بی‌سی فارسی، طراحی لوگویی با عروسک دبیی و شباهت در لحن از جمله مواردی است که در هجو اخبار این شبکه به کار بردند. می‌شودگفت این برنامه از همان اول در نوع خودش کار آوانگارد و رو به جلویی بود.

وثوق‌کیا ادامه می‌دهد: با تغییر و تحولاتی که در صداوسیما انجام شد، برنامه به شبکه دوی سیما آمد. بااین انتقال، تعداد مخاطبان برنامه دیگر به برخی کاربران فضای مجازی محدودنماد و بیشتر شد. البته فکر می‌کنم لازم است برنامه با دست‌فرومن تازه‌ای جلو برود، چون اگر با همین فضا ادامه دهند، کار به تکرار می‌افتد.

تا امروز برنامه‌هایی داشتیم که در همین تلویزیون خودمان سراغ شوخی با اخبار رفتند یا برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی داخلی و خارجی را هجو کردند. این‌فعال رسانه درباره‌نگاه تازه‌ی دی‌بی‌سی دراین سبک برنامه‌سازی و نسبت به نمونه‌های مشابه خود عنوان می‌کنند: بالاخره وقتی برنامه‌ای وارد صحنه رسانه رسمی می‌شود باید لحن رسمی خود را تا حد زیادی حفظ کند تا ادبیات و لحنش به موضع این رسانه نزدیک شود. به هر حال اقتضانات رسانه رسمی بافضای مجازی فرق دارد. ضمن این‌که امکان تولید محتوا برای همه در فضای مجازی وجود دارد اما در فضای صداوسیما باید به‌صورت پخته‌تر به مسائل نگاه کنی و متن‌های قوی‌تر داشته باشی، چون شرایط تولید حرفه‌ای تراست. مجری و گزارشگر از ارکان نسبتا ثابت هر آیتم هستند. برای همین می‌شود گفت سازندگان این برنامه بیشتر روی متن کار می‌کنند. تا جایی که می‌بینم اخبار را به خوبی رصد می‌کنند و متن‌های قابل قبولی می‌نویسند.

به گفته وثوق‌کیا در این برنامه تلاش شده از همه فضاها در جهت رسالت برنامه استفاده بهینه شود. او می‌گوید، یکی از ویژگی‌های مثبت دی‌بی‌سی زیرنویس داشتن است، یعنی اگر مخاطبان فقط به حرف‌های مجری توجه کنند زیرنویس‌ها را از دست دهند شاهد همه اتفاقات جذاب برنامه نخواهند بود. این فعال رسانه‌ای ادامه می‌دهد: این برنامه از جزئیات بی‌بی‌سی و برنامه‌هایی که روی آنتن می‌فرستد برای دستمایه قرار دادن و نگاه‌طنازانه به آنها بهره می‌برد که دیدن‌شان برای مخاطبان جذاب است. به عنوان مثال، با قوفت ملکه درباره املاک زیادی که داشت، صحبت می‌شد. یکی از این موارد درباره قوهای سلطنتی بود که با آنها در برنامه دی‌بی‌سی شوخی شد و جالب به نظر می‌رسید. وثوق‌کیا، یکی از چالش‌های این برنامه را لزوم داشتن عقیده ذهنی مخاطبان از شوخی‌ها عنوان می‌کند و می‌افزاید: برای تماشای این برنامه باید عقیده ذهنی داشته باشید. یعنی باید ببینند اخبار بی‌بی‌سی باشند تا متوجه این قرینه‌ها شوید و خنده به لب‌تان بیاید. این موضوع کار سازندگان برنامه را سخت می‌کند. چون ممکن است افرادی که تاکنون بی‌بی‌سی را ندیده‌اند یا کمتر مخاطب آن بودند، متوجه بعضی شوخی‌ها نشوند. مثل برخی فیلم‌ها که ارجاعات سینمایی می‌دهند ولی کسی که در جریان آن موضوع نباشد، متوجه‌ای که‌ای‌اندآخند. نمی‌شود. به هر حال دی‌بی‌سی برنامه ارزشمندی است که دوستان برایش زحمت می‌کشند اما اولین و کامل‌ترین کار در نوع خودش نیست و باید آن را در یک پارل رسدای بی‌بی‌سی به خوبی از پس آن برآمده است.

کنند. مثلا یاد می‌هست شبکه دو زمانی برنامه شبانگاهی داشت که به‌صورت عروسکی روی آنتن می‌رفت. ابتدا شخصیت‌های رژیم سابق مثل شاه، بختیار، فرح و... را می‌آوردند و هجومی‌کردند. بعد برنامه با هجو کاراکترهای سران استکبار جهانی ادامه پیدا کرد. در این بخش با استفاده از اخباری درباره این چهره‌ها، شوخی‌ها پیش می‌رفت. وثوق‌کیا درباره لزوم تولید و بخش طنزهای سیاسی و افزایش تعدادشان بیان می‌کند: تلاش‌شده تعداد این برنامه‌ها بیشتر شود؛ اما برخی از این تجربه‌ها ناکام هستند. همه به‌طنز سیاسی علاقه دارند اما به‌دلیل فرامتن‌های سیاسی تولید اثر در این زائر دشوار است، چون هر جناح به خودش حق می‌دهد انتقاراتی از این فضا داشته باشد. طنز سیاسی در کنار انتقای تحمل‌ما در تحمل سیاسی کشور می‌تواند جواب دهد.

اولین فصل مستند دورت بگردم ایران‌که ضبط آن در استان‌های بوشهر و هرمزگان انجام شده بود، در نوروز ۱۳۹۸ روی آنتن شبکه نهال رفت و سعی شد تا زیبایی‌ها و مناطق بکر این استان‌ها به نمایش گذاشته شود. در فصل دوم نیز شرکت‌کنندگان این برنامه به استان‌های همدان، کردستان و بخش‌هایی از آذربایجان غربی سفر کردند. خورستان مقصد فصل سوم این برنامه بود و در فصل جدید، تیم برنامه راهی استان آذربایجان شرقی شدند.

نگاه

ابهت‌شکنی توهمات با برنامه‌های طنز نقادانه

حسین سلطان محمدی از جمله منتقدان سینما و تلویزیون است که با نگاهی نکته‌سنج، برنامه‌های قاب جادو را رصد می‌کند. این منتقد در گفت‌وگو با جام‌جم در خصوص ساخت برنامه‌هایی از این دست که زبان طنز و نگاه‌نقدانه دارد، نکاتی را بیان می‌کند و همچنین از تاثیر تندهای رسانه‌ای بر آگاهی مخاطبان و افزایش سواد رسانه‌ای می‌گوید.

سلطان محمدی در گفت‌وگو با ما درباره تولید و پخش برنامه‌هایی با مضمون انتقادی بیان می‌کند: برنامه‌هایی از این دست که نگاه نقادانه و در عین حال طنزانه دارند، می‌تواند تا حدی ابهت‌شکنی توهماتی باشد که عده‌ای نسبت به این رسانه‌های بین‌المللی مثل بی‌بی‌سی دارند. حال اگر مخاطب به زبان انگلیسی هم تسلط داشته باشد، ممکن است فکر کند سی‌ان‌ان چقدر رسانه حرفه‌ای و به روزی است. سایر شبکه‌ها هم مثل ایران اینترنشنال و من‌وتو که کارشان به لوگوی کشیده شده است و در این باره وارد بحث نمی‌شویم، چون چیزی برای گفتن و کارشناسی‌کردن ندارند. وی ادامه می‌دهد: آن رسانه‌هایی که مدعی هستند ساختارهای بسیاری قدیمی دارند، در جهان برای‌شان تبلیغ می‌شود که رسانه‌های بین‌المللی هستند و چنین‌اند و چنانند. در این شبکه‌ها تعدادی از چهره‌های قدیمی و سیاسی به بحث درباره موضوعات مهم می‌پردازند و تشریه معرفی می‌کنند و موضوعات مهم روز جامعه ایران را نقد و بررسی می‌کنند. سلطان محمدی با ذکر مثالی در این باره توضیح می‌دهد: به‌عنوان مثال در روزهای اخیر سعی می‌کنند همین رسانه‌ها شلوغ‌سازی راه بیندازند و برای این‌که تعداد کارشناسان ایرانی در برنامه‌هایشان بیشتر باشد، با انواع آدم‌ها مصاحبه می‌کنند که آن هم به اجبار کمبود کارشناس است. با این حال در ذهنیت خیلی از افراد به غلط این موضوع را جا انداخته‌اند که آنها الگوهای برتر رسانه‌ها هستند. در صورتی‌که این‌گونه نیست. درست وقتی بحث تحلیل علمی به میان می‌آید، رسانه‌ای‌ها و اساتید دانشگاهی متوجه می‌شوند که محتوای این نوع بحث‌ها و اظهار نظرها چقدر خطا و اشتباه است. این منتقد همچنین در ادامه توضیح‌حاشی می‌افزاید: وقتی بی‌بی‌سی فارسی برای کشتار دانش‌آموزان دختر در منطقه شیعه‌نشین کابل فقط دو سه خبری رو دولی برای وضعیت داخل ایران صدا خیز به شکل‌های گوناگون می‌رود. این غرض‌ورزی و نوع دیدگاه این رسانه برای متخصصان ارتباطات، ملموس و مفهوم است. در صورتی‌که ممکن است برای عامه مردم این‌گونه نباشد و متوجه اهداف آنها نشوند. مردمی که پای شبکه‌های سراسری تلویزیون می‌نشینند و یک‌سری چیزها را از شبکه‌های آن طرفی مثل بی‌بی‌سی می‌بینند و می‌شنوند، این تصور را ندارند. بنابراین ساخت برنامه‌هایی مثل دی‌بی‌سی که این شبکه‌ها و اخبار و اهداف‌شان را نقض می‌کنند، در تلویزیون لازم است و باعث می‌شود ابهتی را که این رسانه‌ها به‌واسطه اهداف‌شان در ذهن مخاطب ایجاد کرده‌اند، بشکند و فرو ببرد. بنابراین این نوع نگاه به رسانه‌های بیگانه برای عامه مردم خوب و لازم است. همین‌که با نگاه‌طنز و خودمانی بتوان حقایق را درباره این شبکه‌ها به مخاطب گفت، تاثیرگذارتر خواهد بود.

سلطان محمدی در پایان نیز می‌گوید: این نوع برنامه‌های بنیادین از جمله دی‌بی‌سی برنامه‌های بسیار خوب و نیکویی است و از آن طرف نیازمند تقویت است. البته منظورم این نیست که همه شبکه‌ها شروع به طنزای کرده‌والبین شیوه برنامه‌سازی کنند؛ چون اگر مدام این شیوه در همه شبکه‌های تلویزیونی تکرار شود، اثر خود را از دست داده و لو‌ت می‌شود. با این حال تولید این‌دست برنامه‌ها اتفاق خوشایندی در رسانه‌ملی است. چون این نقیضه‌ها با زبان ساده برای مردم مطرح می‌شود و به‌دلیل همین سادگی مردم می‌توانند راحت‌تر حاجی‌ کنند. در واقع مسئولان صداوسیما تلاش‌شان را می‌کنند ولی مشکل جای دیگری است.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه

انگلیسی بی‌بی‌سی

روی آنتن می‌رود.

شبهه دو و پخش

می‌شود. این

برنامه با رویکرد

طنز نقادانه شبکه